

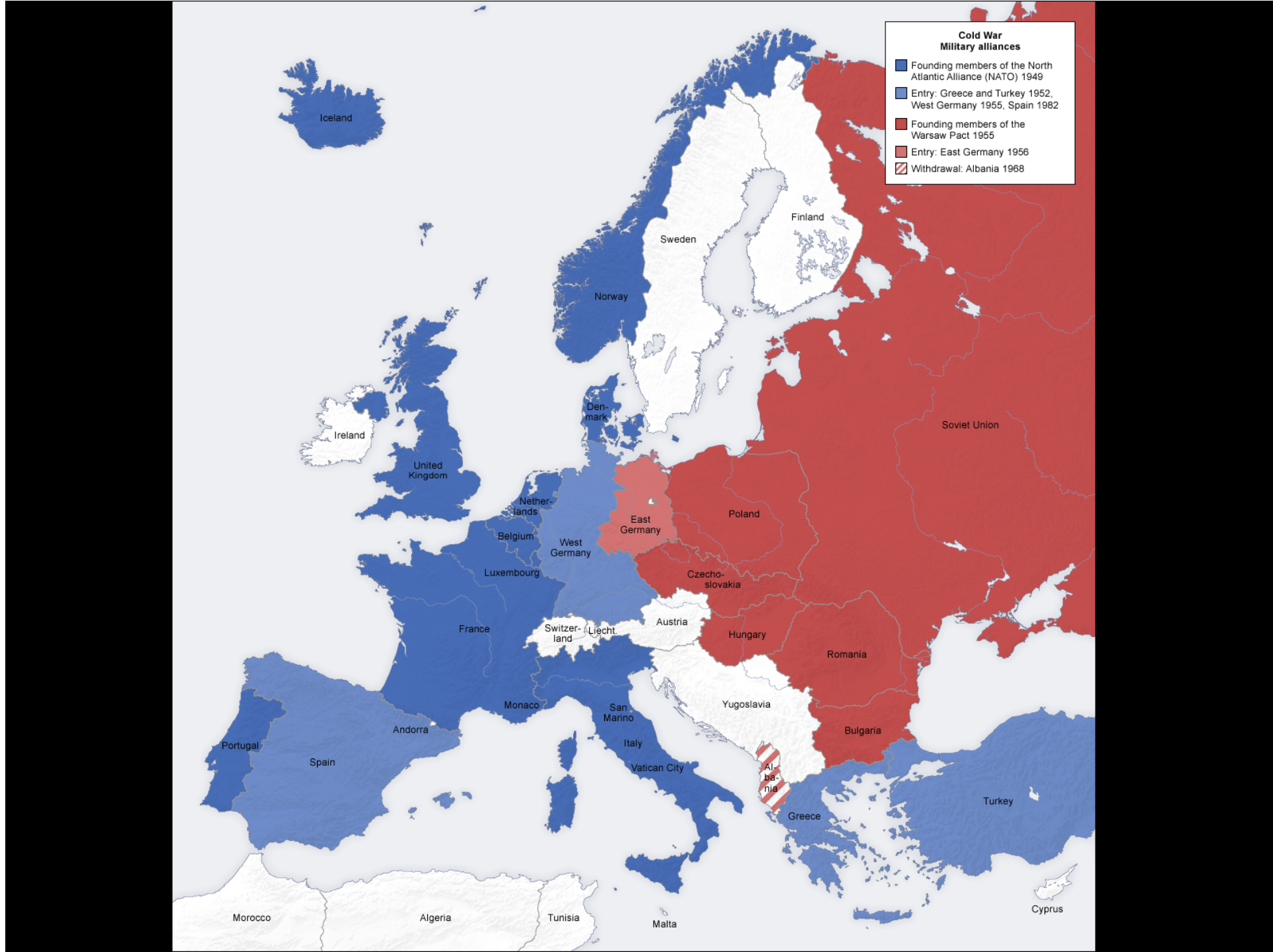

A német–török bilaterális kapcsolatok – és hatásuk az Európai Unióra

Pénzváltó Nikolett
penzvalto.nikolett@uni-nke.hu
2017. 11. 27.

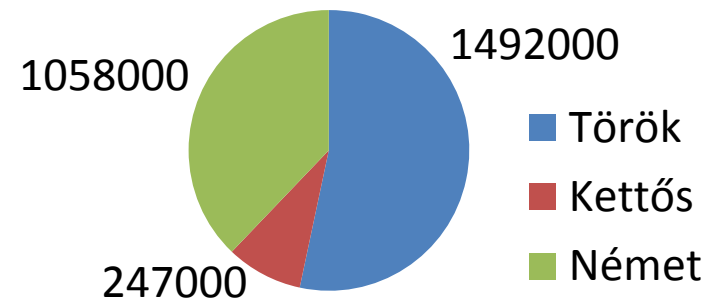
An den Dardanellen.

A NÉMETORSZÁGI TÖRÖK DIASZPÓRA

1973	1984	1995	2003	2011
615 827	1 552 328	1 965 577	2 053 600	2 502 000

*„Munkaerőt hívtunk
és emberek jöttek.”
(Max Frisch)*

Egeresi Zoltán: Merre tovább? A német–török kapcsolatok a 2017-es német választás után. *SVKK Elemzések* 2017/24.

Választás Eredmény Hazai/Német	Elnökválasztás 2014. aug.	Részvétel 2014. aug.	Választás 2015. nov.	Részvétel 2015. nov.	Népszavazás 2017. ápr.	Részvétel 2017. ápr.
AKP/Erdoğan		73,72/8,15	49,5/59,7	85,23/40,79		85,32/46,2
CHP			25,3/14,8			
MHP			11,9/7,5			
HDP/Függetle- nek			10,8/16,9			
Erdoğan	51,79/68,63					
Igen					51,4/63,07	

1. táblázat A németországi török állampolgárok részvétele a törökországi választásokon (Forrás: YSK)

TÖRÖKORSZÁG EU-CSATLAKOZÁSI FOLYAMATA

Kronológia:

- 1959. Társulási kérelem
- 1963. 09. 12. Ankarai egyezmény => társult tag
- 1987. 04. 14. Csatlakozási kérelem
- 1995. Vámunió
- 1999. 12. 14. Csatlakozási kérelem „elismerése” az EiT által Helsinkiben => tagjelölt
- 2005. 10. 03. Tárgyalások megkezdése

A tárgyalások jelenlegi állása: 1/16/35 fejezet

**Gerhard Schröder
(SPD–Zöldek)**

**Angela Merkel
(CDU–CSU)**

GERHARD SCHRÖDER (2004):

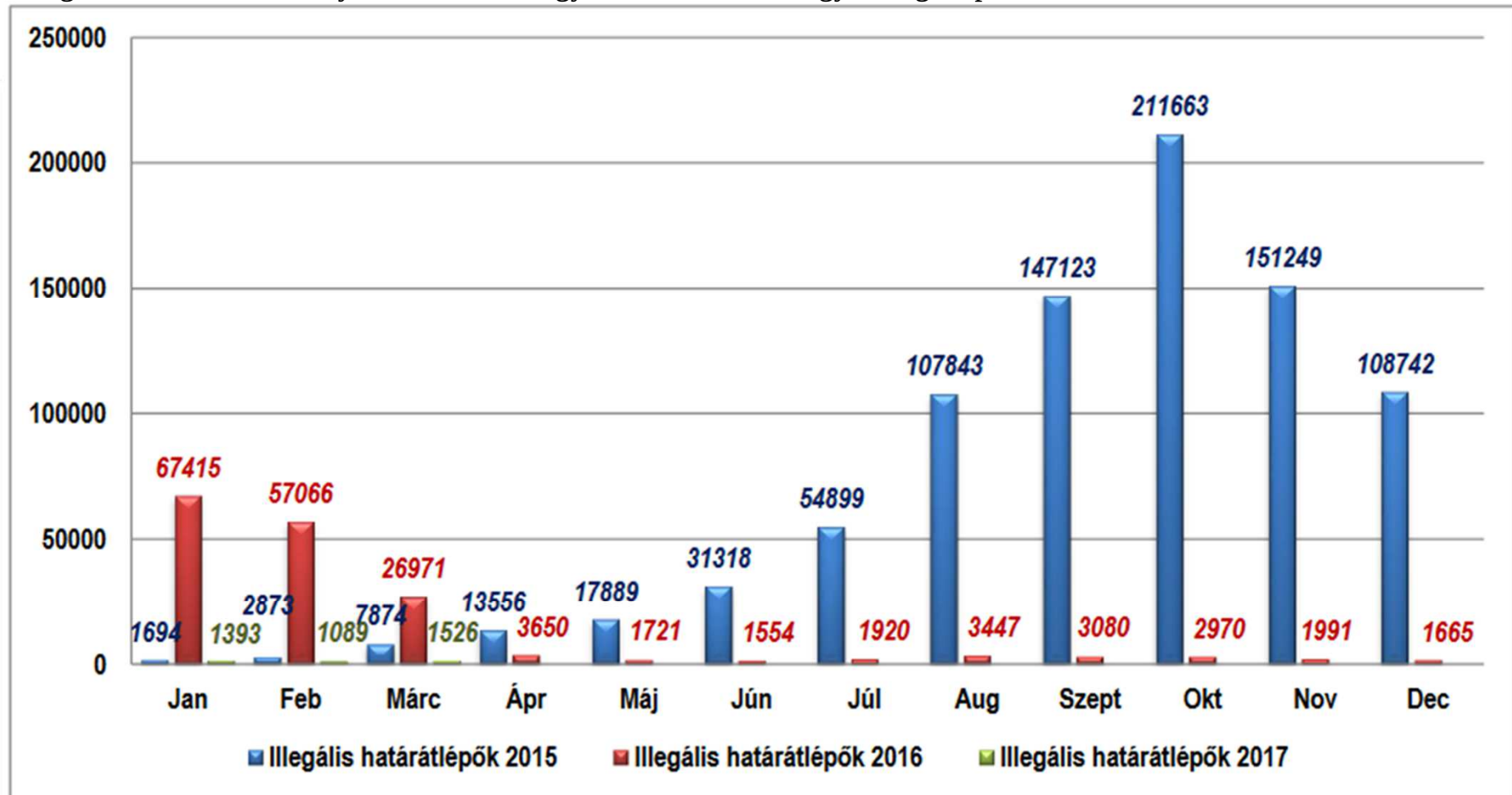
- *„There are two reasons for us to vote in favor of Turkey. Turkey has been promised for forty years that if it fulfills political criteria, membership talks will start. **Promises should be kept** in international politics. The second reason is **regional circumstances**. We all see how unstable the Middle East and Asia are. . . . Turkey had a unique situation in the region as regards Europe's interests.”*

ANGELA MERKEL (2004):

- *„I don't believe that Turkey can become a member of the union in the foreseeable future. Negotiating a **privileged partnership** is a way to keep close ties between Turkey and the EU.”*

AZ EU-TÖRÖK MENEKÜLTÜGYI MEGÁLLAPODÁS (2016. 03. 18.)

Egeresi Zoltán: Ki mit nyert? Több mint egy évvel a menekültügyi „megállapodás” után. *SVKK Elemzések 2017/13.*

A Törökországból Görögországba érkező illegális határátlépők számának változása, 2015–2017. április.

Forrás: UNHCR

MERKEL TÁRGYAL...

Ebru Turhan (2016): Europe's Crises, Germany's Leadership and Turkey's EU Accession Process.

Bilateral/mini-lateral talks between Germany and member states/Turkey/top EU officials ahead of EU/EU-Turkey summits on the management of the refugee crisis

7 October 2015 Merkel-Hollande in the European Parliament / speech on how to tackle the refugee crisis Merkel: "Turkey plays a key role"	15 October 2015 European Council agrees on the Joint Action Plan Merkel: "EU is ready to open new chapters"	18 October 2015 Merkel's <u>Turkey</u> visit "Germany is ready to open Chapter 17 and make preparations for Chapters 23 & 24"
23 October 2015 Merkel-Anastasiades meeting to discuss chapters to be opened	25 October 2015 Merkel-Juncker mini summit with member states on Balkan Route	29 November 2015 EU-Turkey Summit, Activation of the Joint Action Plan
17 December 2015 Merkel-Juncker mini summit with Turkey & 8 member states	22 January 2016 1st German-Turkish intergovernmental consultations	8 February 2016 Merkel's visit to <u>Turkey</u>
4 March 2016 Merkel-Hollande meeting / joint press conference	6 March 2016 Merkel-Davutoğlu-Rutte meeting Preparation of a 'trilateral' <u>proposal</u> for EU-Turkey cooperation on the management of irregular migration	7 & 18 March 2016 EU-Turkey Summits / EU-Turkey 'deal' of 18 March 2016 ✓

DIPLOMÁCIAI PENGEVÁLTÁSOK

- Jan Böhmerrmann német humorista gúnyverse a török államfőről (2016. 03.)
- Örmény népirtás határozat, Bundestag (2016. 06.)
- A puccskísérlet után kémbotrány, kiadatás/menedékjog
- Incirlik (NATO) légibázis vita (2016. 08., 2017. 05.)
- Deniz Yücel (Die Welt) őrizetbe vétele (2017. 02.)
- Az elnöki rendszerről szóló népszavazás előtt kampány-kitiltás (2017. 02.)
- Erdoğan: „náci módszerek” (2017. 03.)
- 681 német cég Interpol „feketelistán” (2017. 05., júliusban visszavonás)
- Konyai katonai bázis (2017. 07.)
- Peter Steudtner (2017. 07.; október 25-én kiengedték, Schröder)
- Utazási figyelmeztetések (2017. 07. német, 2017. 09. török részről)

MOZGATÓRUGÓ: A BELPOLITIKA

- Törökországi politikai események és eltérő megítélésük
- Törökország fokozódó „belpolitizálódása” Németországban
- Németország fokozódó „belpolitizálódása” Törökországban

Jogszábiályi környezet

(1982-es alkotmány, terrorizmus elleni törvény, stb.)

2002

Az AKP harca a túlélésért

- Iszlamista gyökerek => EU-reformok
- E-memorandum 2007
- Legfőbb ügyész kezdeményezése 2008

2008

Kemalisták háttérbe szorítása

- Ergenekon 2008-2016
- Balyoz 2010-2015
- Igazságügyi reform 2010

2013

Leszámolás a Gülen-hálózattal

- Gezi park 2013
- Korrupciós botrány 2013
- 2016. 05. 31: FETÖ

Média

Oktatás

Fegyveres erők

Igazságszolgáltatás

ÚTON AZ ELNÖKI RENDSZER FELÉ

NÉPSZAVAZÁS
2017. 04. 16.

Puccskísérlet
(2016. 07. 15.)

2014. Erdoğan elnök

Parlamenti választások
2015. 06. 07; 11. 01.
(AKP: 317/550)

2007-es alkotmánymódosítás:
köztársasági elnök közvetlen választása

Fokozódó török „terrorellenes harc” (PKK, FETÖ)

KI A „TERRORISTA”?

PKK?

Turkey widens post-coup purge

146,713

got sacked*

128,998

detained

61,247

arrested

3,003

schools, dormitories and
universities shut down

8,693

academics lost jobs

4,463

judges, prosecutors
dismissed**

187

media outlets shut down

308

journalists arrested***

since July 15, 2016

as of November 3, 2017

FETÖ?

Terror áldozatai (GDT):

2015: 421/490

2016: 540/1004

AZ ELLENSÉGKÉP-KÉPZÉS SIKERE...

- Kadir Has Egyetem 2017-es felmérése: a törökök 24%-a szerint az EU tagállamai fenyegetést jelentenek Törökországra
  - Az EU a 3. helyre lépett előre (az USA és Izrael után), megelőzve Örményországot és Oroszországot(!)
- Németek 84%-a ellenzi a török EU-csatlakozást (2005-ben 60%); 88%-uk szerint a német kormánynak keményebben kellene fellépnie Ankarával szemben
- **Percepciók**
  - Alapok: pl. Tanzimát- és Sèvres-szindróma; félelem az iszlámtól (biztonságiasítás)

A KONFLIKTUSVÁLLALÁS KORLÁTJA:

egyenlőtlen gazdasági függés

- Kétoldalú kereskedelmi forgalom (2016): 35,5 milliárd dollár
- A tavalyi 1,2 ezer milliárd dollárt kitevő német kivitelben elvész a 21,5 milliárdos törökországi export, ezzel szemben a 142,5 milliárdos török exportnak 10%-a Németországba irányult, amivel a **legfontosabb exportpartner** pozícióját vívta ki magának
- A közel 200 milliárd dollár értékű török behozatal közel 11%-a Németországból származik (az első helyezett 25 milliárd dollárral Kína, Oroszország pedig a maga 15 milliárd dollárjával a harmadik legfontosabb importpartner volt)
- A török befektetések összértéke nem éri el a németországi FDI egy százalékát, miközben **a német tőke teszi ki a törökországi FDI 10%-át.**
- Németország a legnagyobb „turistaküldő” ország: 2015-ben 5,6 millió, 2016-ban 3,9 millió német turista érkezett török földre (~15%)

AZ EU-TÖRÖK KAPCSOLAT JÖVŐJE

Alapvetések

- EU transzformatív erejének csökkenése, átpolitizálódás
=> a kondicionalitás nem működik
  - Hiteles tagsági perspektíva vs. kettős mérce? (nyilatkozatok, Ciprus)
  - Az AKP erősödő magabiztossága (felemelkedő TUR, EU válsága)
- Nyomásgyakorlás (normatív alapokon) – de hogyan?
  - Javaslat a csatlakozási tárgyalások felfüggesztésére
  - IPA (2014-2020: 4,5 milliárd euró)
  - Koordináció, pl. Törökországból érkező letartóztatási parancsok egységes kezelése EU-n belül (Heiko Maas)
  - Ellen-narratíva?
- Új EU globális stratégia: elveken alapuló pragmatizmus

AZ EU-TÖRÖK KAPCSOLAT JÖVŐJE

Jövőképek

- Törökország nem lesz tagja az EU-nak, *ahogyan ma ismerjük*, de...
- Az EU is épp újradefiniálja önmagát (pl. többsebességű Európa?)
- Az új „varázsszó”: külső differenciált integráció (~különleges partnerség)?
  - Beszélni róla nem lehet, de már létezik
  - A BREXIT miatt most nem tűnne másodrendű státusznak
  - Vámunió, energia, migráció, terrorizmus, szervezett bűnözés, vízum, KKBP...
- Tranzakcionális vs. rule-based kooperáció

ÖSSZEGZÉS

- Németország politikai és gazdasági súlya miatt kiemelkedő szerepet tölt be az EU-ban, így az EU Törökországgal kapcsolatos álláspontjának alakításában is, ami Ankara számára kulcsszereplővé teszi.
- A török-német és a török-EU kapcsolatok az utóbbi néhány évben (elsősorban belpolitikai okokból) elhidegültek. A közeljövőben nem várható sem gyors rendezés, sem a kapcsolatok teljes megszakítása.
- Ha a török EU-tagság (az EU és Törökország mai állapotában) erősen valószínűtlen is, a két fél nem kerülheti meg az együttműködést bizonyos területeken.
- Németország részéről erősebb normatív alapú nyomásgyakorlás várható Ankara irányába, egy időben szem előtt tartva Törökország elszigetelésének és a németországi törökök elidegenítésének elkerülését.
- Erdoğan mozgástere – retorikai tekintetben mindenképp – tág marad, amíg be nem következik a Törökországot rendszerint az EU felé lökő fordulat: egy gazdasági válság.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!